

Nieuwsbrief 2 juli - 16 juli 2020

Bericht van de redactie

Dit is de eerste van de nieuwe reeks Nieuwsbrieven , die twee maal per maand zullen verschijnen.

En, zoals de voorzitter schrijft , het streven is er op gericht om iets van 'de rijke vulling' van de WeekNieuwsbrieven te behouden. Dus niet alleen aankondigingen, maar ook individuele stukjes, ingezonden gedichten, ervaringen e.d. Die vormden de bouwstenen voor de WeekNieuwsbrieven. De redactie maakt deze teksten niet zelf, maar ontvangt ze wel met open armen om ze tussen de formele teksten in te plaatsen. De redactie doet dan ook een beroep op u allen: als u een ingeving hebt voor iets voor de Nieuwsbrief, aarzel niet deze te sturen. Samen werken we dan aan behoud van het niveau van ons aller Nieuwsbrief!

De Redactie

Bericht van de voorzitter

Johannes Magliano - Tromp

Het lijkt erop dat we de "eerste golf" hebben beleefd. Het is een tijd geweest van zorg, angst, stress, ontregeling en eenzaamheid. Van de ene dag op de andere ging alles dicht, ook de kerk, zelfs de kerk. Elkaar bezoeken mocht niet meer, laat staan elkaar troosten met een aanraking of knuffel.

Toen het land ineens op slot ging, en ook het gemeentelven nagenoeg werd stilgelegd, wisten we nog niet dat het zo lang zou gaan duren. Aanvankelijk dachten we misschien een week of zes, maar dat bleek al spoedig een veel te optimistische inschatting. De ene na de andere activiteit moest worden afgeblazen, steeds verder weg in de toekomst. Aankondigingen van cursussen en lezingen moesten met zoveel voorbehoud gedaan worden, dat het niet zoveel zin meer had *Op de Hoogte* uit te brengen: die zou op de eerste dag van verschijning al sterk verouderd kunnen zijn.

Om toch de communicatie en daarmee de gemeenteband enigszins in stand te kunnen houden, is toen onder andere besloten de redactie te vragen of zij kans zag in plaats daarvan de *Nieuwsbrief* wekelijks uit te laten gaan, en die bovendien inhoudelijk meer inhoud te geven. Aan dat verzoek heeft de redactie met grote voortvarendheid en inzet

onmiddellijk gehoor gegeven. En als we afgaan op de geluiden die uit de gemeente opklinken, met groot succes.

Veel dank is verschuldigd aan de redactie, de schrijvers en het bureau die op deze wijze in belangrijke mate hebben bijgedragen aan het vullen van de spirituele leemte waarin we waren geworpen. Ik hoop dat we in de volgende nieuwsbrieven iets van die rijke vulling zullen mogen behouden.

Nu de kerk weer een beetje open is gegaan en aldus het gemeentelven weer wat in beweging komt, brengen we het verschijnen van de *Nieuwsbrief* weer terug tot de eertijds vertrouwde tweewekelijkse frequentie. Dit nummer is het laatste dat onder de leiding van mevr. An de Bijll Nachenius tot stand is gekomen. Na zo'n tien jaar te hebben gewerkt voor *Op de Hoogte* en de *Nieuwsbrief*, legt zij nu wat de *Nieuwsbrief* betreft deze taak neer. Wij danken haar voor de grote hoeveelheid extra werk van de afgelopen maanden.

Het is nog niet voorbij—we moeten nog altijd veel afstand van elkaar bewaren, veelvuldig handen wassen, mondkapje in de tram, niet zingen in de kerk... Bovendien moeten we er rekening mee houden dat, of er nu zo'n veelbesproken "tweede golf" komt of niet, er omstandigheden kunnen zijn die een aantal beperkingen weer terug zullen brengen. Die zullen ons dan hopelijk minder overvallen dan in maart en april, maar niettemin ons geduld danig op de proef stellen.

Maar ongeduld mag nu onze richting niet bepalen. Ook in deze fase moeten we voorzichtig blijven, alert en verantwoordelijk. En natuurlijk contact houden, op welke manier dan ook, om elkaar te steunen en te sterken. God moge ons daartoe bijstaan.

Uit de kerkenraad

Door Madzy van der Kooij
Secretaris

Vanaf a.s. zondag mogen er iets meer mensen naar de kerk. Het loopt nog niet vol, maar we zien wel een toename in het aantal bezoekers en dat is verheugend.

Elders in deze Nieuwsbrief treft u een overzicht van enkele belangrijke recente aanpassingen in en rond het bezoekersprotocol, een kwestie van voortschrijdend inzicht. Het punt over de wijze van collecteren is een mooie gelegenheid u te herinneren aan de mogelijkheid om collectebonnen te gebruiken. Ze hebben een aantal voordelen: het maakt het geld tellen eenvoudiger; er is minder contant geld in de kerk en last but not least: ze zijn aftrekbaar van de belasting, toch leuk als onze remonstrantse minister van Financiën zo bijdraagt aan kerken.

Wat zeker **niet** veranderd is, is het verzoek u van tevoren aan te melden. de betreffende lijsten zijn ook van belang wanneer zou blijken dat een besmet persoon de dienst zou hebben bezocht.

Deze week viel er een digitale enquête van de gemeente Den Haag in de bus. Het betreft een onderzoek over hoe mensen zich voelen in deze coronatijd. Het vindt o.a. plaats in samenwerking met de Erasmus Universiteit en Kieskompas. Geen onderzoek zonder voldoende data! Het zou fijn zijn, als u de enquête invult en mogelijk ook de link doorstuurt naar vrienden en bekenden. Uitgebreide informatie vindt u op de website:

[Kieskompas](#)

U kunt op het pijltje rechtsonder klikken om het onderzoek te starten.

Trouwens: u wist toch wel, dat er op de website zo af en toe ook een blog staat? Nu komt er een op van Corry de Koster, die werd geïnspireerd door het verhaal van Phaëthon van Ovidius, dat de groep Latijn momenteel leest.

Nogmaals: het Protocol

Door Bram Rutgers van der Loeff (Kerkenraadslid Communicatie) en Peter Thiadens (Kerkmeester)

Afgelopen zondag, 28 juni, waren er – naast de 'officials'- 22 bezoekers in de kerk. Daarbij bleek het nuttig een aantal punten uit het bezoekersprotocol nog eens onder de aandacht te brengen of toe te lichten

Aantal kerkbezoekers vanaf 1 juli.

Volgens de meest recente versoepeling van de corona-maatregelen mogen er vanaf 1 juli maximaal 100 personen zonder reservering deelnemen aan een binnen-activiteit met vaste zitplaatsen. Met reservering en gezondheidscheck zelfs nog meer. Wij zullen in onze kerk echter voorlopig een maximum van 40 bezoekers hanteren (exclusief de predikant, organist, kerkenraadsleden en eventuele andere uitvoerenden). Dit omdat het anders bijna onmogelijk zou zijn om te voldoen aan de anderhalve-meter-eis .

Aanmelding blijft verplicht

Mocht achteraf blijken dat één van de kerkbezoekers corona 'onder de leden had' en besmettelijk was, dan is het van belang te weten wie er eventueel allemaal besmet zou kunnen zijn. Zo nodig moet ook van tevoren duidelijk zijn wanneer de grens van 40

overschreden dreigt te worden. Om die reden blijft aanmelding (voorlopig) verplicht. Dat kan in ieder geval tot vrijdag 13 uur.

Geen kaarten in de hal

Uiteraard moet ook in de hal de anderhalve meter in acht worden genomen.. Om die reden zullen er voorlopig geen kaarten ter ondertekening in de hal worden gelegd. Afgelopen zondag lagen er door een misverstand helaas wél kaarten: het aantal bezoekers dat zich in de hal ophield was mede daardoor onmiddellijk riskant groot.

Collectebussen

Het blijkt lastig in de tot nu toe gebruikte collectebussen papiergeld te doen. daardoor ontstaan vanzelf ongewenste 'files' van bezoekers die de kerkzaal willen verlaten. Vanaf komende zondag zullen er dus collectevazen zijn die niet meer leiden tot opstoppingen bij de uitgang van de kerkzaal.

Ontsmettende doekjes

In aanvulling op de al eerder geplaatste ontsmettende gel zijn in de toiletten nu ook doosjes geplaatst met ontsmettende doekjes. Daarmee kunt u in het toilet alles ontsmetten wat u daar aanraakt. De gebruikte doekjes moeten weggegooid worden in de prullenbak dus niet in de wc.

Fietsen in de fietsenstalling áchter de kerk

Bij goed zomerweer en de huidige verplichting in het ov mondkapjes te dragen, komen er relatief veel bezoekers op de fiets. Voor de kerk is er weinig ruimte om die daar uw fiets neer te zetten. Daardoor is het daar bij binnenkomst e n vertrek moeilijk goed afstand te houden. Wij vragen u daarom fietsen áchter de kerk te stallen: de achterpoort van de tuin is daarvoor geopend. Vóór de dienst zal de achterdeur van de kerk voorlopig nog gesloten zijn. Na afloop van de dienst zal de achterdeur echter wél geopend worden, ten behoeve van een vlotte 'doorstroming'.

Zondag 5 juli, 10.30 uur, kerkdienst in aangepaste vorm

Voorganger ds Sigrid Coenradie

Sigrid Coenradie (1961) werkte bij een theologische uitgeverij, was jeugdwerkbegeleider bij STEK in Den Haag, en docent levensbeschouwing en theologie bij het St. Stanislascollege in Delft.

Ze is remonstrants predikant vanaf 2007. Ze liep stage in bij de remonstranten in Den Haag bij ds. Rob Esveld, waar ze goede herinneringen aan bewaart.

Ze was predikant in Oosterbeek en Deventer en staat nu in Eindhoven, waar ze deels gemeentepredikant en deels vernieuwingspredikant is.

In 2016 promoveerde ze bij prof. Johan Goud op een onderzoek naar plaatsbekleding in het werk van de Japanse schrijver Shusaku Endo.

Sigrid heeft een dochter Fu Qi (21).

Bij deze kerkdienst mogen 40 mensen aanwezig zijn. **Aanmelden is verplicht.**

[Bezoekersprotocol](#)

Zondag 12 juli, 10.30 uur, Kerkdienst in aangepaste vorm

Voorganger: ds Antje van der
Hoek

Bij deze kerkdienst mogen 40 mensen aanwezig zijn. **Aanmelden is verplicht.** [klik hier](#) voor het bezoekersprotocol

Kerkdiensten in aanpaste vorm in de Remonstrantse kerk

Zondag 5 juli, 10.30 uur, voorganger
ds Sigrid Coenradi

Zondag 12 juli, 10.30 uur, voorganger
ds Antje van der Hoek

Zondag 19 juli, 10.30 uur, voorganger
ds Madelief Blok

U kunt tijdens de kerkdiensten meeluisteren
via [kerkdienst gemist](#).

Als u wilt deelnemen aan de diensten dan is opgave voor deze diensten **verplicht**. U kunt zich opgeven door een mail te sturen naar remondenhaag@hetnet.nl of te bellen met de administratie tel. 070-3250779.

Collecte derde kwartaal

De collecte is in het derde kwartaal bestemd voor **De Voedselbank**.

In Nederland leven meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens. De Voedselbanken helpen deze mensen door hen tijdelijk te voorzien van voedselpakketten, en daarom zullen wij in het derde kwartaal collecteren voor de Voedselbank Haaglanden.

Al voor de coronacrisis groeide een op de negen kinderen op in armoede. Het is hartverscheurend als je je kinderen in een te korte broek, zonder ontbijt naar school moet sturen. Of als ze de bus moeten uitzwaaien die hun vriendjes en vriendinnetjes naar het schoolreisje brengt, omdat er niet genoeg geld is om mee te gaan.

Voor de coronacrisis hoopten we nog dat het aantal kinderen dat opgroeit in armoede zou dalen, maar nu zien de vrijwilligers van de Voedselbank de rijen toenemen. Het aantal bijstandsaanvragen stijgt explosief, net als de dreiging van problematische schulden.

Om armoede te bestrijden is veel geld nodig en daarom zal de Diaconale Commissie dit nieuwe kwartaal uw extra aandacht vragen voor deze collecte.

Wij hopen dat u allen voor dit bijzondere doel weer gul zult geven, waarvoor alvast onze enorme dank.

U kunt uw donatie overmaken naar de rekening: NL 93 INGB 0000 0063 97 van de kerk onder vermelding van: collecte Voedselbank.

Onze hartelijke dank!

De diaconale commissie

Ons pastoraal team staat voor u klaar.

U kunt hen bereiken op:

Ds Antje van der Hoek: telefoon: 0252-211204,
e-mail: hoekpred.remodenhaag@gmail.com

Ds Reinhold Philipp Telefoon: 070-3878732,

e-mail: reinholdphilipp@freedom.nl

Een 'ommetje' met de Eeuwige...

Door ds Antje van der Hoek

Misschien is het u de afgelopen maanden ook opgevallen: het klassieke 'ommetje' is in ere hersteld! Al maandenlang zagen we het om ons heen. Mensen uit één huishouden of met een goede vriend of vriendin. Op anderhalve meter afstand, die hun dagelijkse wandelingetje maken. Om fysiek en mentaal op peil te blijven. Om de vele scherm-uren achter de computer - met Zoom – en Skypesessies - te compenseren. Om er gewoon even uit te zijn in een tijd waarin er wat minder alternatieven zijn. Het zou me niet verbazen als het zogeheten 'Corona-ommetje' opgenomen wordt in de lijst van kanshebbers voor het woord van het jaar 2020!

Hoe bescheiden en onbenullig het woord ook klinken mag, wellicht staan die 'ommetjes' toch nog voor meer. Er is – sinds de lockdown vanaf half maart – immers het nodige gefilosofeerd over de zogeheten 'herwaardering van het lokale'. Sinds onze actieradius door Corona beperkter werd, kijken we wat beter om ons heen. We hebben wat meer tijd om bij te praten met de burens. We bewonderen de hortensia's in zijn of haar tuin en worden in het algemeen sterker bepaald bij het natuurschoon om ons heen. Wie enigszins goed ter been is, verlaat het eigen huis en gaat op pad.

Met alle narigheid die Corona voor velen met zich meebrengt, is er klaarblijkelijk ook die andere kant: dat we de kans krijgen ons eigen leven en leefwereld met tijd en aandacht te bezien. Want te voet krijgen we kans voeling met de aarde te houden. Wandelend bewegen we ons niet versneld door de ruimte – zoals per vliegtuig, trein, auto etc. – maar volgens onze menselijke maat en op eigen kracht. Met ruime mogelijkheden om wat er om ons heen gebeurt in ons op te nemen. In dit verband heeft het mij altijd al geïntrigeerd dat die bezigheid ook wel in verband is gebracht met filosofische en religieuze activiteit. Zo gaf Aristoteles wandelend les in de wandelgangen van zijn Lyceum. De volgelingen van de school die uit hem voortkwam heetten 'peripatetici', die wandelend door die wandelgangen filosofische gedachten uitwisselden. En, talloos zijn de ook voorbeelden van pelgrimages, die christenen van oudsher maakten tot op de dag van vandaag. Blijkbaar heeft het met

elkaar van doen: je wandelend voortbewegen en reflectie op het bestaan en de zoektocht naar betekenis in je leven.

Niet zo vreemd dus dat we die woordcombinatie ook in de bijbel aantreffen. Bijvoorbeeld in de uitdrukking 'wandelen met God'. Meteen al aan het begin van Genesis wordt het van Henoeh gezegd. Als één van de nakomelingen van Adam wordt over hem verteld: 'en Henoeh wandelde met God' (Genesis 5:22). Zoals dat een hoofdstuk verderop ook van de rechtschape Noach wordt gezegd (Genesis 6:9). Op die manier vertaalt alleen de Statenvertaling het hebreeuwse werkwoord halak (הלך), als: gaan, wandelen. Voor de NBV vertaling uit 2004 was dat, vermoed ik, niet helemaal meer van deze tijd. Dat 'wandelen met God' - wie begrijpt dat nog, klinkt dat niet erg oubollig? – zo hebben ze, vermoed ik, gedacht. Daar wordt het dan ook niet letterlijk, maar overdrachtelijk vertaald als: zij leefden in nauwe verbondenheid met God'.

Wandelen als symbool voor het leven. Het is een bekende metafoer. Maar 'wandelen met God'? Een 'ommetje' met de Eeuwige? Die bewoordingen spreken niet meteen voor zich. Ze vragen, zoals de NBV-vertalers al gemerkt moeten hebben, om een vertaalslag, naar hedendaagse taal, naar ervaringen van vandaag. Hierover mijmerend, schoten mij de woorden te binnen van Joschua Heschel. In zijn boek over het gebed. 'Bidden', zegt Heschel daar, is 'acht slaan op het wonder. Het tilt ons uit de beperktheid van het eigenbelang en stelt ons in staat de wereld te zien in de spiegel van het Heilige'. Door het gebed 'reiken we naar het uiterste', staan we stil bij de onvoorstelbare verrassing die ons leven eigenlijk is. Iets wat nog helemaal nog niet zo gemakkelijk is, want we leven gemakkelijk aan het Mysterie voorbij. Zou dat niet de diepere betekenis kunnen zijn van die wat archaïsch geworden aanduiding: 'wandelen met God' ? Dat je je leven, met zekere regelmaat, probeert af te stemmen op een Dimensie, die je vele malen overstijgt, maar ook draagt en steunt? Als betref het een gebed ? En, zou een bij uitstek vertragende activiteit van dat wandelen daarbij niet kunnen helpen? Om vanuit die binding met de aarde ontvankelijk raken voor een hemelse Dimensie, die zich doorgaans schuilhoudt. In het licht van het bovenstaande is dit eigenlijk een retorische vraag. Ik besluit dan ook graag met een gedicht, waarin dat prachtig wordt verwoord. Veel mooier dan ik dat zelf zou kunnen. Het betreft het gedicht 'Grüss Gott' van Ida Gerhardt. Waarin de bergomgeving – van bloemen, beek en berg - getuigen van een Aanwezigheid die de ik-persoon vele malen overstijgt:

Grüss Gott

Ik wandelde en sprak met de Heer.

Wij wandelen naast elkaar,
de Vader en het kind
dat het nog niet begrijpt.

Het waagde nauw de vraag.

Nog met de ochtenddauw

zijn wij op pad gegaan:
Hij nam mij bij de hand.

De bloemen groeten Hem
-Yes Lord- de schuchtere beek
houdt haast zijn kabbelen in.
De bergen worden licht.

Wij wandelen naast elkaar,
de Vader en het kind.
Ik zie Hem niet, maar Hij
is mij zó dicht nabij
als geen op aarde ooit was.

Shalom

Door: Bram Rutgers van der Loeff

Shalom

Gaat heen in vrede

shalom

Zei de woestijn

ten afscheid

Vergeet mij niet

maar gedenk mij in verhalen

Ze zijn als waterputten

voor de mens onderweg

Het grasveld en de zilvermeeuw

An Nachenius

In deze coronatijd onthult de natuur haar verrassingen. Mijn buurman begeleidt me een paar keer per week bij een stevige wandeling. Zo ook half juni. We liepen richting Scheveningse weg en passeerden het mooie appartementengebouw bij ons om de hoek. Vóór het gebouw is een grasveld met een vijver er in. Het gras was al wat hoger en lag er prachtig nat glimmend bij. Mijn buurman zei: "heb je dat wel eens gezien?" Een eenzame zilvermeeuw had bezit genomen van het grasveld en stampte ritmisch zijn ene poot op het grasveld zo'n 10 keer en dan nam zijn snavel het over en werd een worm verorberd. En dan begon het stampen weer. We stonden er een paar minuten naar te kijken. Ik wist van het fenomeen, maar nu zagen we het echt: een zilvermeeuw, die aan het strand momenteel niet aan zijn trekken komt en op een grasveldje in de stad zijn honger moet stillen. Ook voor hem is het behelpen!

Het Àl

Toon Hermans

Ik ben de zon, de maan, ik ben de regen,
'k ben onbeschrijfelijk, niet te meten noch te
wegen.
Ik ben rivieren, ik ben zeeën, bliksem,
donder,
ik ben de kleine mens, maar wèl het grote wonder.
Ik ben het water en de vruchten en het koren,
het leven dat uit àlle leven wordt geboren.
Ik ben het allemaal – de wijze en de zot
en in mijn kleinheid schuilt iets van een Grote God

ZOMERCURSUS: VREEMD IN DE WERELD, door dr Johan Goud

22, 24, 27, 29 juli 2020, 14.00- 16.00 uur

'Fremd bin ich eingezogen, fremd zieh' ich wieder aus' (beginregels van 'Die Winterreise' van Schubert). Het is een oude typering van de mens: dat hij/zij vreemd in de wereld komt en er vreemd ook weer uit vertrekt. Een gebaand pad lijkt niet voor hem weggelegd. Hij moet zich telkens nieuw uitvinden, in de diverse relaties waarin hij zijn leven leidt. Het bijbelse thema 'ballingschap' heeft zo beschouwd een betekenis die ver uitreikt boven de historische gebeurtenissen waar het in eerste instantie naar verwijst. In deze drie bijeenkomsten komen de drie essentiële relaties aan de orde, waarin mensen hun vreemdheid ervaren en proberen te overwinnen. Daarbij komen iedere keer inzichten van filosofische en literaire oorsprong ter sprake.

In de eerste bijeenkomst (22 juli) gaat het over het *Nomade en ontworteld zijn* als een thema in de filosofie, de literatuur en de bijbel. In de tweede bijeenkomst (24 juli) over *Mens en Dier*, met bijzondere aandacht voor wat schrijvers (Ted Hughes, Thomas Mann, Eric-Emmanuel Schmitt) over de wijsheid van kraaien en honden hebben opgemerkt. In de derde bijeenkomst (27 juli) staat het thema *Mens en Mens* centraal, de relatie waarin we vaak de grootste vreemdheid en vijandschap ondervinden. Gedichten van Gerrit Achterberg krijgen aparte aandacht. Tenslotte, op 29 juli, staat de relatie *Mens en God* in het middelpunt, met onder meer een zorgvuldige lezing van het gedicht 'Poetry and Religion' van de dit jaar overleden, Australische dichter Les Murray.

Middagen: 14.00 – 16.00 uur

Woensdag 22 juli: *Nomade en ontworteld zijn*, vrijdag 24 juli: *Mens en dier*, maandag 27 juli: *Mens en Mens*, woensdag 29 juli: *Mens en God*

Iedereen is hartelijk welkom!

Vanwege corona-maatregelen kan maar een beperkt aantal deelnemers (40) worden toegelaten. Wilt u zich daarom aanmelden bij het bureau: 070-3250779 of via email: remondenhaag@hetnet.nl

Kosten: leden en vrienden € 5,- per keer, belangstellenden € 10.00.

[afbeelding van Picasso, een in de wereld verdwaalde duif, geschilderd in Parijs, december 1942]